

z výtěžku správy žalovanému zažalovanou částku, ač žalovaný podle § 120 ex. ř. neměl nárok na to, aby mu byla ona částka vyplacena z výtěžku vnucené správy, je žalovaný bezdůvodně obohacen, ovšem nikoliv na újmu povinného, nýbrž na úkor účastníků, již měli podle § 120 ex. ř. nárok na uspokojení z výtěžku vnucené správy, následkem toho však, že část výtěžku byla vyplacena jinému, z výtěžku uspokojení býti nemohou, a na újmu vnuceného správce, jemuž může podle § 118 ex. ř. býti uložena náhrada, za niž ručí osobně. Ježto k žalobě z bezdůvodného obohacení jest oprávněn každý plátce, na jehož úkor se bezdůvodné obohacení stalo, nemůže býti ani pochybno, že také vnucený správce jest osobně oprávněn domáhati se vrácení částky jím neprávem vyplacené a že to právo má i tehdy, jestliže byl, jako žalobce v souzené věci, již zproštěn úřadu, poněvadž tím jeho osobní ručení nezaniklo. Není tudíž důvodná ani námitka dovolání, že žalobce zproštěním úřadu správcovského pozbyl aktivní legitimace k žalobě. Žalobce ač již dosud částky jím neprávem vyplacené ještě nenahradil a proto je jeho újma dosud jen v tom, že vnucená správa má schodek, ale také zaň ručí. Nelze ovšem ani přehlížeti, že dokud žalovaný nesplnil náhradu podle § 118 ex. ř., mají též věřitelé v § 120 ex. ř. uvedení proti žalovanému nárok z bezdůvodného obohacení, jenž s nárokem žalobce konkuruje. Žalobce může proto, dokud sám ještě náhradu nesplnil, na žalovaném z důvodu bezdůvodného obohacení se domáhati jen takového plnění, jímž bude jednak on zproštěn osobního ručení a jednak zajištěn i nárok věřitelů na uspokojení nároků uvedených v § 120 ex. ř. Těmto hlediskům nevyhovuje vyplacení zažalované částky žalobci, jak se jí v žalobě je domáháno, nýbrž jen její složení u exekučního soudu. Tím bude vyplacena osobám, jež mají na ni podle § 120 ex. ř. nárok, a tím zanikne zároveň osobní ručení žalobce za tuto částku podle § 118 ex. ř. Bylo proto o dovolání rozhodnuto, jak uvedeno ve výroku (srov. rozh. č. 7773 a 1722 Sb. n. s.).

Čís. 16682.

Právo kupitele zadržeti a užívatí v případě prodlení se zaplacením kupní ceny věci, k níž si prodatel vyhradil vlastnické právo do jejího úplného zaplacení, dokud mu prodatel nevrátí konané splátky, jest nárokem obligačním, jehož dodržení se kupitel může domáhati pouze na prodatel, nepřisluší mu však petitorní žaloba na vydání věci proti třetímu, který mu tuto věc se souhlasem prodatelovým odňal.

(Rozh. ze dne 1. února 1938, Rv I 2518/36.)

Žalobkyně koupila od firmy Alfréd W. šicí stroj za 1.600 Kč, které měla spláceti po 60 Kč měsíčně a prodávající firma si vyhradila k prodanému stroji vlastnické právo do úplného zaplacení kupní ceny. Ježto

žalobkyně byla v prodlení se splátkami, zmocnila prodávající firma žalovaného, aby si šicí stroj od žalobkyně odebral, a když tak žalovaný učinil, prodala mu firma Alfréd W. onen stroj za 898 Kč 90 h. Tvrdíc, že ani uvedená firma ani žalovaný nebyli oprávněni odebrati jí proti její vůli dotčený stroj, ježto jí prodávající firma nevrátila to, co do té doby zaplatila na splátkách, domáhá se žalobkyně na žalovaném vydání odňatého jí šicího stroje. Soud první stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

V souzené věci nejde o žalobu pro rušenou držbu podle § 346 obč. zák. ani o žalobu o odškodnění, o němž mluví dotčené ustanovení, nýbrž o petitorní žalobu na vrácení šicího stroje, jež žalovaný žalobkyni proti její vůli odebral. Proto není rozhodující, že žalobkyně měla pokojnou držbu sporného šicího stroje, která byla svémocným činem (§ 19 obč. zák.) žalovaného porušena, nýbrž jediné rozhodující jest otázka, zda žalobkyně má proti žalovanému právní — petitorní — nárok na vydání stroje, jehož se v žalobě domáhá. Dovolání uplatňuje v té příčině již jen, že žalobkyně, třebaže se nestala ještě vlastnící šicího stroje a třebaže prodatel pro prodlení v zaplacení splátek odstoupil od kupní smlouvy, měla podle zákona o splátkových obchodech nárok na držbu a užívání šicího stroje, dokud prodatel jí nevrátil splátky, jež za stroj již zaplatila. Leč pouhé právo žalobkyně, věc zadržeti a jí užívat, jež má dovolání na mysli, není právem věcným, jež může býti porušeno i třetím, jenž není se žalobkyní v právním poměru, nýbrž jen nárokem obligačním z kupní smlouvy, jehož dodržení se žalobkyně může domáhati jen na prodateli, nikoliv na žalovaném, který jí z oné kupní smlouvy není zavázán, a to tím méně, že žalovaný jednal jen jako zmocněnec prodatele. Dovolání lze odkázati též na plenární rozhodnutí č. 11674 Sb. n. s., v němž nejvyšší soud zevrubně odůvodnil, že také nájemce (pachtýř) může hájiti své nájemní (pachtovní) právo žalobou jen proti pronajímateli (propachtovateli), nikoliv však proti třetímu, jenž mu zadržuje najatou (pachtovanou) věc nebo ho jiným způsobem ruší v nájemním (pachtovním) užívání. Úvahy, z nichž nejvyšší soud v právě uvedeném rozhodnutí vycházel, platí obdobně i v souzené věci, ježto jde rovněž jen o obligační nárok proti prodateli, nikoliv o absolutní právo věcné.

Čís. 16683.

Předpoklady nabytí soukromoprávní služebnosti pro obec vydržením.

Z toho, že se po určitém pozemku kdokoliv procházel, nelze vyvozovati výkon služebnosti pro obec, nýbrž jen výkon obecného (veřejného) užívání. Ani v tom, že se obecní výbor usnesl, že se obec bude